

Voorstel regioraad

Samenvatting

De rijksweg A1 is van essentieel belang voor de bereikbaarheid en economische ontwikkeling van Twente. Met de voorgestelde substantiële bijdrage van € 10 miljoen (prijspeil 2012) ten behoeve van de capaciteitsuitbreiding van de rijksweg A1 geeft Regio Twente inhoud aan haar regionale ambities met betrekking tot de bereikbaarheid van Twente. De regiobijdrage wordt gefinancierd uit de reeds opgebouwde BDU. Met het oog op de ontwikkelingen ten aanzien van de A1 is er een reservering binnen de BDU van € 10 miljoen opgenomen voor de capaciteitsuitbreiding van de A1. In het BO MIRT van november a.s. worden naar verwachting in een bestuursovereenkomst de afspraken vastgelegd die de capaciteitsuitbreiding van de rijksweg A1 tussen Apeldoorn Zuid en Azelo mogelijk maakt.

Aan de regioraad,

De kwaliteit van het hoofdwegennet is een belangrijke voorwaarde voor de economische ontwikkeling in Twente. Al eerder zijn mede door het bieden van regionale co-financiering afspraken gemaakt om hoofdverbindingssassen van en naar Twente te verbeteren (aanpak N18 en N35). Nu bestaat de mogelijkheid om ook afspraken te maken om de kwaliteit van de belangrijkste verbindingssas voor Twente (rijksweg A1) met het westen van het land te verbeteren.

Het toenemende verkeer op de rijksweg A1 leidt tot een verslechterende bereikbaarheid van Twente. Berekeningen laten zien dat de A1 al vóór 2020 te maken krijgt met structurele congestieverschijnselen. Dit wordt mede veroorzaakt door het relatief hoge aandeel zwaar vrachtverkeer op de A1.

Wij achten een goed functionerende rijksweg A1 van essentieel belang voor de bereikbaarheid en – in het verlengde daarvan – de economische ontwikkeling van Twente. Dit belang is onder andere geborgd in de diverse beleidsvisies als het RMP, de Wegenvisie Twente, het Gebiedsdocument Twente en de Gebiedsagenda Oost Nederland. Niet alleen is de A1 de levenslijn voor Twente naar het westen van ons land en het buitenland; de A1 heeft tevens een belangrijke functie in de afwikkeling van het regionale verkeer binnen Twente. Structurele filevorming op de A1 zal leiden tot meer sluipverkeer door de omliggende kernen met alle negatieve gevolgen voor de leefbaarheid en verkeersveiligheid van dien.

De afgelopen jaren hebben de partners binnen landsdeel Oost met het Rijk samengewerkt in de Gebiedsgerichte MIRT-verkenning A1 zone. De resultaten van deze verkenning zijn vastgesteld in het BO MIRT (Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) van november 2010. Daarbij is afgesproken dat de partijen de mogelijkheden van een financiële invulling van de (eventuele) capaciteitsuitbreiding zouden gaan verkennen. Dit heeft in het BO MIRT van mei 2011 geleid tot de conclusie dat rijk en regio de analyse delen dat, de doorstroming op de A1 tussen Apeldoorn en Azelo, al voor 2020 een knelpunt wordt. De regionale partners (provincies Gelderland, Overijssel en Regio Twente)

hebben zich in dit overleg bereid getoond om 25% van de totale kosten voor de capaciteitsuitbreiding op de A1 te leveren en hiervoor tevens voorfinancieringvarianten aan te dragen zodat een versnelling kan worden behaald. Op grond van het regionale bod is het Rijk bereid aanvullend daarop gelden voor de capaciteitsuitbreiding A1 Apeldoorn-Azelo in de eerste tranche van het Infrastructuurfonds na 2020 te reserveren.

De totale kosten van de capaciteitsuitbreiding van de A1 tussen Apeldoorn en Azelo zijn geraamd op € 403 miljoen waarvan circa € 140 miljoen voor het gedeelte tussen Deventer-Oost en Azelo. Naar verwachting zullen dit najaar de afspraken tussen betrokken partijen over de projectscope, verdeling van de projectkosten en risico's en andere onderdelen worden vastgelegd in een bestuursovereenkomst. Tevens worden hierin afspraken vastgelegd over de fasering van de capaciteitsverbetering alsmede de (gedeeltelijke) voorfinanciering. Inzet daarbij is dat in 2017 al een substantieel deel het werk gestart kan gaan worden, vanwege de snelle beschikbaarheid van de regionale middelen en een eventuele voorfinanciering van (een deel van) het rijksbudget door de provincies.

Omdat de versnelling van het gehele traject Apeldoorn Zuid-Azelo financieel niet mogelijk lijkt, is in het laatste BO MIRT afgesproken dat de mogelijkheden worden verkend of een versnelling mogelijk is bij een aanbesteding in twee contracten, namelijk Deventer Oost – Azelo voor 2020 en Apeldoorn –Deventer Oost daarna. De kosten van het gedeelte Deventer Oost-Azelo bedragen volgens de laatste ramingen € 140 miljoen. De afgelopen maanden hebben partijen gewerkt aan de verdere concretisering van deze afspraken. Gedurende deze periode is gebleken dat vooral provincie Gelderland grote problemen heeft met het uitvoeren van de alle knelpunten op Gelders grondgebied na 2021. Partijen zijn in principe met elkaar tot overeenstemming gekomen om de gedeelten Twello-Deventer en Deventer Oost-Rijssen te versnellen. De overige gedeelten (w.o. Rijssen-Azelo) worden in de periode 2021-2022 gerealiseerd. Op basis van de eerste voorlopige ramingen komen de totale kosten voor de versnelde delen uit op ongeveer € 141 miljoen, exclusief planstudiekosten en voorbereidingskosten. De provincies hebben aangeboden de meerkosten à € 40 miljoen ten opzichte van de regionale bijdrage van € 101 miljoen te voorfinancieren, onder de voorwaarde dat zij deze in 2021 terug zou krijgen van het Rijk.

Met het oog op deze bestuursovereenkomst vragen wij uw instemming voor het verlenen van een regionale bijdrage van € 10 miljoen. Voorgesteld wordt deze bijdrage te financieren uit de reserves die in de loop van de jaren binnen de BDU zijn opgebouwd en waaruit wij een reservering voor deze besteding hebben gemaakt. Op de beginbalans van 2012 staat circa € 78 miljoen BDU geparkeerd waarvan het merendeel is verplicht of gereserveerd voor diverse bestedingsdoelen. Met het oog op de ontwikkelingen ten aanzien van de A1 is er binnen deze middelen ook een reservering van € 10 miljoen opgenomen voor de capaciteitsuitbreiding van dit traject van de A1. Met het ondertekenen van de bestuursovereenkomst worden deze middelen ook juridisch vastgelegd voor dit specifieke doel. De hoogte van onze bijdrage is tot stand gekomen in de onderhandelingen met onze landsdelige partners. Naar onze mening doet de hoogte van deze bijdrage recht aan het grote belang dat wij hechten aan een duurzame verbetering van de A1 en wordt deze door de landsdelige partners beschouwd als een substantieel en onmisbaar onderdeel van de totale financiering. Door het verrichten van deze bijdrage zullen de BDU middelen van Regio Twente grotendeels zijn verplicht.

Voorgesteld wordt aan de bijdrage de volgende voorwaarden te verbinden:

- overeenkomstig de uitkomsten van de verkenning dient de capaciteitsuitbreiding tussen Deventer Oost en Azelo plaats te vinden naar een volledige 2x3 strooks autosnelweg, (minimaal) 120 km/uur; eventuele tussenoplossingen in de vorm van aanleg van spits- of plusstroken met een verminderd snelheidsregime zijn niet aan de orde;
- er moet sprake zijn van een daadwerkelijke versnelling van de aanleg van een substantieel gedeelte van de capaciteitsuitbreiding binnen Twente. Dit betekent dat

- uiterlijk eind 2018 moet zijn gestart met de capaciteitsuitbreiding van de A1 gedeelte Deventer Oost-Rijssen;
- de regiobijdrage is bedoeld voor de werkzaamheden aan de capaciteitsuitbreiding binnen het rechtsgebied van Regio Twente;
 - de bijdrage zal vanaf 2013 worden geïndexeerd op basis van de Index Bruto Overheidsinvesteringen (IBOI). Hiertoe dienen in het kader van de bestuursovereenkomst aanvullende afspraken te worden gemaakt. De financiering zal plaatsvinden vanuit de BDU. Nadat de hoogte van de IBOI definitief bekend is zullen wij u uiterlijk in 2017 een voorstel daaromtrent voorleggen.
 - eventuele risico's zoals kostenstijgingen worden niet gedragen door Regio Twente.

In uw vergadering van 15 november a.s. (één dag voor het BO MIRT) zullen wij u mondeling informeren over de laatste stand van zaken.

Ten aanzien van het gedeelte Azelo-Oldenzaal-Duitse grens heeft de minister in het BO MIRT aangegeven in dit kader geen knelpunt te zien en dus geen aanleiding te zien om een MIRT-onderzoek op te starten. Op de recente Nationale Markt- en Capaciteitsanalyse (NMCA) komen geen rijksknelpunten op dit deel naar voren. Indien uit de periodieke NMCA analyses wel (rijks)knelpunten worden gesignaleerd, zal het Rijk conform de MIRT spelregels tot actie overgaan. Vanzelfsprekend blijven wij het Rijk informeren over de uitkomsten van eigen analyses als wij knelpunten constateren en zullen wij de Minister aanspreken op haar verantwoordelijkheden indien deze uitkomsten hiertoe aanleiding geven.

Met het vastleggen van de afspraken in landsdelig verband in de bestuursovereenkomst wordt een belangrijke stap gezet naar de verbetering van de A1 als belangrijke verbinding van Twente en kan de capaciteitsuitbreiding van de A1 grotendeels al vóór 2020 zijn uitgevoerd. Wij constateren dat door middel van het beschikbaar stellen van aanzienlijke regionale bijdragen aan de rijkswegen N18, N35 en A1 door ons succesvol invulling is gegeven aan alle hoge ambities die in het kader van de Agenda van Twente ten aanzien van het hoofdwegennet in 2007 zijn geformuleerd. En dat nadat alle verbeterprojecten in gebruik zijn genomen, kan worden geconcludeerd dat door een tactische en gerichte inzet van regionale middelen de bereikbaarheid van Twente fors is verbeterd.

Advies portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit

Het portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit van 3 oktober jl. wordt u door de portefeuillehouder Mobiliteit ter vergadering meegedeeld.

Voorstel

Wij stellen u voor om € 10 miljoen beschikbaar te stellen voor de capaciteitsuitbreiding A1 tussen Apeldoorn Zuid en knooppunt Azelo als onderdeel van de regionale bijdrage A1 vanuit de Brede Doeluitkering met inachtneming van de in de toelichting genoemde voorwaarden.

Enschede, 3 september 2012

Dagelijks bestuur,
secretaris,

voorzitter,

Dr. Ing. G.J.M. Vos

P.E.J. den Oudsten

Bijlage(n)

-